

การทำงานเป็นทีมของนักเรียน : ปัจจัยเชิงสาเหตุ ข้อเสนอแนะในการวิจัย
Student Teamwork : Causal Factors, Suggestions for Research

หนึ่งฤทัย มะลาไวย์,
อรพินทร์ ชูชม และ นริสรา พึ่งโพธิ์สภ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
**Nuengruetal Malawai,
Oraphin Choochom and Narisara Peungposop**
Srinakharinwirot University, Thailand
Corresponding Author, Email: nuengruetai@hotmail.com

บทคัดย่อ

พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับนักเรียน เพราะการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากการทำงานเป็นทีมจะส่งผลให้เกิดการสร้างความรู้ความเข้าใจ สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลในสังคมและเติบโตเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพในสังคมได้ บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอความหมายความสำคัญ องค์ประกอบ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม และข้อเสนอแนะในการทำวิจัย โดยนำเสนอในมุมมองเชิงพฤติกรรมศาสตร์ กล่าวคือ การทำงานเป็นทีม นั้นเป็นพฤติกรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของวิถีมุขยซึ่งได้รับอิทธิพลทั้งในตัวบุคคล สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยสามารถแบ่งออกเป็นหลายกลุ่ม อาทิ ปัจจัยลักษณะสถานการณ์ ปัจจัยจิตลักษณะเดิม ปัจจัยจิตลักษณะตามสถานการณ์ ซึ่งพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมนี้เป็นทักษะที่สำคัญยิ่ง เพราะการที่นักเรียนที่มีความรู้ความสามารถและศักยภาพที่แตกต่างกัน สามารถทำงานเป็นทีมได้จนประสบผลสำเร็จ และตอบสนองความต้องการของจิตใจ เกิดการพัฒนาตนเองจากการได้เรียนรู้จากผู้อื่น ซึ่งในอนาคตจะทำให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้

คำสำคัญ: : พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม; ปัจจัยเชิงสาเหตุ; ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

Abstracts

Team work behavior is a necessary feature for students. Because giving students the opportunity to learn through teamwork will result in building knowledge and understanding. Able to adapt to people in society and grow into quality human resources in society. The objective of this article is to present meaning, significance, composition and factors influencing teamwork behavior. And suggestions for researching is presented in a behavioral science perspective, that is, teamwork. It is a behavior that is part of the human way, which is influenced by both the individual society and environment. It can be divided into several groups such as situation factors, psychological states and psychological traits. Teamwork behavior is a very important skill because of the students with different knowledge and potential. Able to work as a team until success and meet the needs of the mind to develop oneself through learning from others. Which in the future will make it possible to work with others and reduce the problems.

Keywords: Teamwork Behavior; Causal Factors; Suggestions for Research

บทนำ

เด็กดี เด็กเก่ง เด็กมีสุข นั้นเป็นลักษณะของเด็กไทยที่ชาติต้องการ ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เป็นสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งเรื่อง การเมือง เศรษฐกิจ วิถีชีวิตวัฒนธรรม รวมทั้งสิ่งแวดล้อม บริบทรอบตัวเป็นยุคที่ต้องสร้างเด็กไทยให้ยืนอยู่บนเวทีบ้านเรา และเวทีโลกได้อย่างมีความสุข (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ, 2556 : 1) เพราะแผนการศึกษาแห่งชาติมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 การทำงานเป็นทีม ซึ่งทักษะการทำงานเป็นทีมเป็นทักษะที่สำคัญ เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถ ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงาน และการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 15-16 : 1) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2574 มีวิสัยทัศน์ให้ความสำคัญกับการสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อเป็นกลไกหลักของการพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของทุนมนุษย์ และรองรับการศึกษา การเรียนรู้ และเป้าหมายสุดท้ายระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ สามารถเป็นกลไกในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของทุนมนุษย์ (Productivity) ที่ตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาประเทศเพื่อให้ประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักของประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วอย่างยั่งยืนภายใต้พลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 15-16) จากการศึกษาวิเคราะห์ภาพลักษณ์ที่สำคัญคือเด็กไทยในยุคนี้ต้องเป็นพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน พลเมืองโลกที่มีคุณภาพ และต้องมีทักษะสำคัญที่จะสามารถที่จะดำรงชีวิตในโลกยุคปัจจุบันอย่างมีความสุข (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ, 2556 : 1) ซึ่ง

สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) ประกอบด้วย ทักษะและคุณลักษณะต่อไปนี้ 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetics) • 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรมต่างกระบวนทัศน์ (Cross – cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือการทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะ การเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion) (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 79-80) ดังนั้นจึงจำเป็นต้องส่งเสริมและฝึกทักษะการทำงานร่วมกันให้แก่ผู้เรียน เช่น ความร่วมมือในการทำงาน ความเป็นผู้นำผู้ตาม การเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม และทักษะในการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (ทศนา แคมมณี 2545 : 9) โดยมียุทธศาสตร์ที่ 1 กล่าวคือ พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลผลิต และผลลัพธ์ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น สามารถท่องจำและนำสิ่งที่จำไปฝึกคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดในเชิงสร้างสรรค์ และแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งมีความสอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีคุณธรรมจริยธรรม ผู้สำเร็จการศึกษาทุกระดับได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐาน มีจิตสำนึกประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งสามารถอยู่ในสังคมได้ อย่างมีความสามัคคีปรองดอง มีแนวทางการพัฒนาคือ พัฒนาศักยภาพคนทุกกลุ่มวัยให้มีทักษะและความรู้ความสามารถ โดยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาทักษะสมองและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม พัฒนาเด็กวัยเรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการทำงาน และการใช้ชีวิตที่พร้อมเข้าสู่ตลาดงาน การทำงานร่วมกันเป็นทีมถือเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประการหนึ่งที่เป็นจำเป็นสำหรับเด็ก และเยาวชน การเปิดโอกาสให้เด็ก และเยาวชนได้เรียนรู้จากการทำงานกลุ่มจะส่งผลให้เกิดการสร้างความรู้ความเข้าใจ สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลในสังคมได้และเติบโตไปเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพในสังคมต่อไปการทำงานร่วมกันเป็นการระดมความสามารถ และสติปัญญาที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคลให้มาช่วยกันคิด ช่วยกันทำให้เกิดเป็นความคิดที่กว้างขวาง รอบคอบ และเมื่อนำมาประสานกันอย่างเหมาะสมก็ จะช่วยให้ การทำงานที่ต้องใช้ความสามารถที่หลากหลายดำเนินไปได้ด้วยดี ทศนา แคมมณี (2554 : 48) ซึ่งสอดคล้องกับ เฟรทเนอร์ และเดวิส ที่ได้ให้คำแนะนำว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักเรียนที่จะเรียนรู้ที่จะทำงานควบคู่กับการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นที่มีความแตกต่างตัวเอง ซึ่งทักษะการทำงานเป็นทีมนี้สามารถประยุกต์ใช้กับการเรียนของนักเรียนในชั้นเรียนอื่นๆ และในการทำงานในอนาคตได้ พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม เป็นพฤติกรรมที่สำคัญและจำเป็นอย่างต้องได้รับการการพัฒนา บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเรียบเรียง

นำเสนอถึงความหมายและความสำคัญของบทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอ ความหมายความสำคัญ องค์ประกอบ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความสำคัญของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม

การทำงานบางอย่างต้องอาศัยการทำงานร่วมกันจึงจะประสบความสำเร็จเนื่องจากทุกคนมีความสามารถ แต่มีข้อจำกัด การทำงานเป็นทีมไม่เพียงแต่จะช่วยทำให้วัตถุประสงค์ของหน่วยงานบรรลุเป้าหมายเท่านั้น ยังเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อบรรยากาศการทำงานของหน่วยงานนั้นอีกด้วยจึงมีความจำเป็นต้องสร้างทีมงาน ด้วยเหตุผลที่ว่างานบางอย่างไม่สามารถทำสำเร็จเพียงคนเดียว ต้องอาศัยความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญจากหลายฝ่าย ต้องการความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อแสวงหาแนวทางวิธีการ และเป้าหมายใหม่ๆ นอกจากนี้งานบางอย่างเป็นงานที่มีหลายหน่วยงานรับผิดชอบ ต้องการความร่วมมืออย่างจริงจังจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง บางครั้งหน่วยงานมีงานเร่งด่วนที่ต้องการระดมบุคลากร เพื่อปฏิบัติงานให้เสร็จทันเวลาที่กำหนด และทุกหน่วยงานล้วนต้องการสร้างบรรยากาศของความสามัคคีให้เกิดขึ้น ในหน่วยงาน ซึ่งนอกจากจะมีผลดีต่อหน่วยงานดังกล่าวมาแล้ว การทำงานเป็นทีมยังมีผลดีต่อสมาชิกแต่ละบุคคลในทีมงานนั้นๆ ด้วยเหตุผล 3 ประการ (สุนันทา เลาหันทน์, 2544 : 141) คือ 1) การทำงานเป็นทีมเป็นการรวมเอาทรัพยากรมนุษย์ ที่มีค่าที่สุดขององค์การเข้าด้วยกันทำให้สามารถปฏิบัติงานที่บุคคลเพียงคนเดียวไม่สามารถทำได้ เพราะนอกจากจะได้ร่างกายแข็งแรงเพิ่มขึ้นแล้ว ยังจะได้ความคิดหลายแง่มุมมาผสมผสานกัน ทำให้ศักยภาพแฝงที่แต่ละคนมีอยู่ถูกนำมาใช้ได้มากขึ้น 2) การทำงานเป็นทีมทำให้มีการมอบหมายงานให้รับผิดชอบ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามความถนัด ความเชี่ยวชาญและความพอใจของแต่ละคนเป็นการทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกันยังผลให้แต่ละคน มีโอกาสสร้างหรือพัฒนาความสามารถด้านอื่นๆ ให้ดีขึ้นโดยการเรียนรู้จากสมาชิกผู้ร่วมงาน 3) การทำงานเป็นทีมช่วยให้สมาชิกแต่ละคนได้รับการตอบสนองความต้องการทางสังคม อันได้แก่ ความรักและการยอมรับซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตการทำงานในที่สุด ซึ่งใกล้เคียงกับ วราภรณ์ ตระกูลสุชาติ (2549 : 8) กล่าวว่า ความสำคัญของการรวมตัวเพื่อทำงานเป็นทีมด้วยการนั้นเป็นเพราะความเชื่อที่ว่ามนุษย์แต่ละคนมีความรู้ความสามารถแตกต่างกันมีทั้งความรู้ความสามารถและศักยภาพในตัวบุคคลมีขอบเขตที่จำกัดจึงจำเป็นต้องมารวมกันเพื่อนำจุดดีจุดเด่นความรู้และความสามารถที่แตกต่างๆ ในส่วนที่ดีที่สุดของแต่ละคนมารวมการทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายของทีมอาจจะกล่าวสรุปสาระสำคัญของการทำงานเป็นทีมดังนี้ 1) เพื่อร่วมกันแก้ปัญหา 2) เพื่อผลประโยชน์ทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม 3) เพื่อความรู้สึกลอดภัยและมั่นคง 4) เพื่อตอบสนองความต้องการทางจิตใจคือความต้องการใฝ่สัมพันธ์ความต้องการความปลอดภัยความต้องการการยกย่องนับถือและความต้องการพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีมเป็นการรวบรวมบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและศักยภาพที่แตกต่างกันมาทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของทีมทำให้เราสามารถทำงานที่ยากและซับซ้อนได้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างการลดปัญหาการทำงานในสังคมทุก

ระดับทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้นตอบสนองความต้องการของจิตใจและเกิดการพัฒนาตนเองเนื่องจากได้เรียนรู้จากผู้อื่น อีกทั้งยังสอดคล้องกับ ธีระเดช รุ่งมงคล (2555 : 5) กล่าวถึงสาเหตุที่บุคคลมารวมกันเป็นทีมมีสาเหตุมาจาก 1) ต้องการความมั่นคง การที่บุคคลต้องมารวมกันเป็นทีมก็จะเกิดเพื่อให้ความมั่นคง และปลอดภัยในการดำรงชีวิตเพราะถ้าไม่มีการรวมตัวกันแล้วอาจจะถูกเปลี่ยนแปลงถึงถูกคุกคามในการดำรงชีวิต และชีวิตการทำงานได้ 2) เพื่อสภาพทางสังคมการที่บุคคลต้องมารวมกลุ่มกันเป็นทีม ก็เพื่อให้เกิดสภาพทางสังคม ของบุคคลที่มารวมกลุ่มนั้นเพราะจะทำให้บุคคลที่อยู่ในทีมมีสภาพ และสภาพงานในระดับเดียวกันกับคนที่อยู่ในทีม 3) เพื่อให้ความรู้สึกว่าตนเองมีค่า การที่บุคคลมารวมกันเป็นทีมก็เพื่อให้ความรู้สึกว่าตนเองมีค่าเป็นที่ยอมรับ และเชื่อถือเป็นคนมีคุณค่า และมีความสำคัญ 4) ต้องการความรักความผูกพันการที่บุคคลมารวมกันเป็นทีม ก็เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องการความรัก และความผูกพันมีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน 5) เพื่อให้มีพลังอำนาจการที่บุคคลรวมกันเป็นทีม ก็ไม่ต้องการแสดงให้เห็นความรวมพลัง เพื่อให้เกิดอำนาจต่างๆ อาจจะ เพื่อจัดการเจรจาต่อรองหรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ 6) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการการที่บุคคลมารวมกันเป็นทีมก็รวมถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการซึ่งอาจจะเป้าหมายส่วนบุคคลขององค์กรโดยส่วนรวมก็ได้

จากที่กล่าวมาข้อดีของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมมีความสำคัญต่อการทำงาน ดังนี้ 1) การทำงานเป็นทีมเป็นการรวมเอาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความแตกต่างกันทั้งความรู้ความสามารถและศักยภาพในตัวบุคคล มีขอบเขตที่จำกัดที่อยู่ในองค์กรรวมเข้าด้วยกันทำให้สามารถปฏิบัติงานที่บุคคลเพียงคนเดียวไม่สามารถทำได้ เพราะนอกจากจะได้ร่างกายแรงใจเพิ่มขึ้นแล้ว ยังจะได้ความคิดหลายแง่หลายมุมมาผสมผสานกัน ทำให้ศักยภาพแฝงที่แต่ละคนมีอยู่ถูกนำมาใช้ได้มากขึ้น 2) การทำงานเป็นทีมทำให้มีการมอบหมายงานให้รับผิดชอบ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามความถนัด ความเชี่ยวชาญและความพอใจของแต่ละคนเป็นการทำให้เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกันยังผลให้แต่ละคน มีโอกาสสร้างหรือพัฒนาความสามารถด้านอื่นๆ ให้ดีขึ้นโดย การเรียนรู้จากสมาชิกผู้ร่วมงาน 3) การทำงานเป็นทีมช่วยให้สมาชิกแต่ละคนได้รับการตอบสนองความต้องการทางสังคมทางด้านจิตใจอันได้แก่ ความรัก ความปลอดภัย การได้รับการยกย่องนับถือ และการยอมรับซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตการทำงานในที่สุด

องค์ประกอบของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม

ในการศึกษาเรื่องการทำงานเป็นทีมได้มีผู้วิจัยจัดแยก องค์ประกอบของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยหลายองค์ประกอบ ซึ่งมีนักวิจัยที่องค์ประกอบที่แตกต่างไป เช่น ปัญญาพลภัทรนาวิก (2546: 58-59) แบ่งองค์ประกอบออกเป็น 4 องค์ประกอบ คือ ด้านการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการเป็นสมาชิกและด้านตัวผู้นำ หรือ แบ่งองค์ประกอบ ออกเป็น 5 องค์ประกอบดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ที่ชัดเจน และเป้าหมายเป็นที่ยอมรับ 2) การเปิดเผยและเผชิญหน้า 3) การสนับสนุน และไว้วางใจซึ่งกันและกัน 4) ความร่วมมือ และความขัดแย้ง 5) กระบวนการทำงานและการตัดสินใจ หรือ

ในการวิจัยผู้วิจัยทำการศึกษาด้านการศึกษาด้านงานวิจัย และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง และสังเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยของตนเอง ซึ่งในบทความนี้ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน พอดีจะแบ่งองค์ประกอบของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนออกเป็น 4 องค์ประกอบ คือ

1. ความรับผิดชอบ หมายถึง การที่นักเรียนสามารถที่จะเข้าใจวัตถุประสงค์เป้าหมายของทีม นักเรียนมีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่นั้นจนเกิดความสำเร็จ ซึ่งเมื่อนักเรียนเกิดความรับผิดชอบแล้วนักเรียนมีความมุ่งมั่นที่จะทำหน้าที่ของตนเองจนทำให้การทำงานเป็นทีม นั้นประสบความสำเร็จ

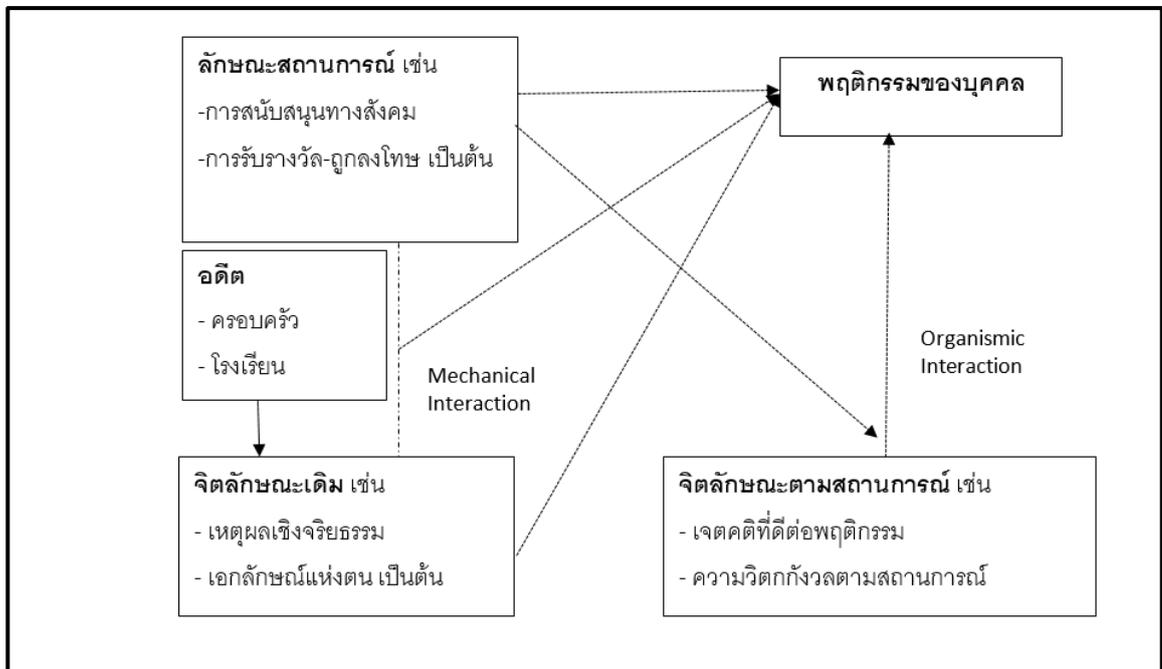
2. ความสามารถในการแก้ไขปัญหา หมายถึง นักเรียนสามารถที่จะปรึกษาหารือ เสนอข้อคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็น เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปในการแก้ไขปัญหาในการทำงานเป็นทีม เพราะในการทำงานเป็นทีม นั้นเป็นการทำงานที่ต้องทำกับผู้อื่น ดังนั้นอาจจะเกิดปัญหาขึ้นได้ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นได้ จึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการแก้ไขปัญหา

3. ความร่วมมือ หมายถึงการที่นักเรียนมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่เพื่อความสำเร็จในการทำงานเป็นทีม เพราะการเป็นทีมนั้นก็คือการทำงานร่วมกัน หากไม่เกิดความร่วมมือกันก็ย่อมทำให้การทำงานเกิดปัญหาได้ เมื่อไม่มีความร่วมมือกันระบบการทำงานเป็นทีมก็จะพัง ทุกอย่างก็เกิดผลเสียตามมา

4. สัมพันธภาพในทีม หมายถึง นักเรียนมีความไว้วางใจต่อกัน มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างเปิดเผย ตระหนักในความสำคัญของตัวเองและกัน รับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และยอมรับคำแนะนำต่าง ๆ ระหว่างกัน เพราะการติดต่อสื่อสารมีความสำคัญในการพัฒนา เพื่อนำไปสู่การเป็นทีมที่จะประสบความสำเร็จในการทำงาน

ปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม

พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมมีปัจจัยเชิงเหตุที่เกี่ยวข้องหลายปัจจัย จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับ แนวคิดและทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม ในบทความนี้จะนำเอาแนวคิดทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) มาใช้การตั้งสมมติฐาน ซึ่งรูปแบบที่วิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรม ในหลายๆแง่มุมโดยรูปแบบดังกล่าว (ดุงเดือน พันธุนาวิน, 2550 : 85-117) ได้เสนอว่าพฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากสาเหตุที่สำคัญ 4 กลุ่ม คือตัวแปรกลุ่มตัวแปรอิสระด้านจิตลักษณะเดิม และกลุ่มตัวแปรอิสระด้านสถานการณ์ และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ โดยตั้งสมมติฐานในเชิงกลุ่มตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม จากหลักการของรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมจะเห็นได้ว่า กลุ่มตัวแปรอิสระด้านจิตลักษณะเดิม และกลุ่มตัวแปรอิสระด้านสถานการณ์ เป็นกลุ่มตัวแปรอิสระที่สามารถส่งอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมไปสู่ตัวแปรตาม โดยอิทธิพลทางอ้อมนั้นส่งผ่านกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ สำหรับกลุ่มตัวแปรอิสระด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์จะส่งอิทธิพลทางตรงไปสู่ตัวแปรตาม (ดุงเดือน พันธุนาวิน, 2550 : 85-117) และสรุปว่าสาเหตุของพฤติกรรมของมนุษย์จะแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มดังแสดงในภาพประกอบ 1



แผนภาพที่ 1 รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม

ที่มา: (Endler & Magnusson, 1976; Walsh, Craik, & Price, 2000 ;
 Tett & Burnett, 2003 ; ดุงเดือน พันธุนาวิน, 2541)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องได้พบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมหลากหลายปัจจัยและสามารถแบ่งตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมได้เป็นกลุ่ม ดังนี้

ปัจจัยกลุ่มจิตลักษณะเดิม จิตลักษณะที่เกิดจากการสะสมตั้งแต่เด็กและติดตัวบุคคลมาในสถานการณ์หนึ่งๆ ซึ่งมักเป็นจิตลักษณะที่มีพื้นฐานมาจากการอบรมถ่ายทอดทางสังคมจากสถาบันทางสังคมที่สำคัญ เช่น ครอบครัว โรงเรียน ศาสนา เป็นต้น (ดุจเดือน พันธุนาวิน, 2550 : 85-117) จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม พบปัจจัยในกลุ่มนี้ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ คือ การที่นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถทางอารมณ์ นักเรียนที่รับรู้เข้าใจ จัดการกับอารมณ์ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ซึ่งเป็นแนวทางในการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมทีมในขณะที่ทำงานร่วมกันดังเห็นได้การศึกษาของ เท็ด และคณะ (Ted, Jamie & Brett, 2017 : 435-437) ; วันทนา วัฒนธรรม. (2557 : 110-113) ; ปวีณา คำพุกกะ (2553 : 99-112) ; ลูก้า และทามิคอน (Luca & Tarricone , 2001 : 234-236) ที่ได้ทำการศึกษาและพบว่า ตัวแปรความฉลาดทางอารมณ์ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม โดยแบ่งองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง นักเรียนมีความสามารถควบคุมอารมณ์ ความต้องการของตนเอง การเห็นใจผู้อื่น มีความสามารถในการรู้จักตนเอง สามารถตัดสินใจแก้ปัญหา และแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นในระหว่างการทำงานเป็นทีม มีความภูมิใจในตนเอง ความพึงพอใจ การมีความสงบ ทางใจ ในระหว่างการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรแรงจูงใจในการทำงานเป็นทีมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม คือ การที่นักเรียนมีความมุ่งมั่น ตั้งใจทำงานร่วมกันเป็นทีมให้เต็มที่โดยมีแรงผลักดันจากภายในตนเองและได้รับการจูงใจจากสิ่งเร้าภายนอกตัวที่ทำให้เกิด ความต้องการที่จะทำงานเป็นทีม อย่างเต็มกำลังความสามารถจนงานนั้นประสบความสำเร็จ โดยแบ่งองค์ประกอบของแรงจูงใจในการทำงานเป็นทีมออกเป็น แรงจูงใจภายใน หมายถึง ความต้องการของนักเรียนที่จะแสดงพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม เป็นแรงผลักดันจากภายในของนักเรียน ที่แสดงให้เห็นถึงความสนใจที่จะทำงานเป็นทีม โดยมีปัจจัยภายนอก ได้แก่ความท้าทาย ความน่าสนใจและเพลิดเพลินในงานเป็นแรงผลักดัน ไม่ต้องอาศัยรางวัลภายนอกหรือกฎเกณฑ์ และแรงจูงใจภายนอกในการทำงานเป็นทีม หมายถึง สิ่งเร้าจากภายนอกเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม ดังที่พบในการศึกษา ปลื้มจิตร บุญพิง (2559 : 135-147) ; วันทนา วัฒนธรรม (2557 : 115-116)

จากการศึกษาเอกสารในข้างต้นทำให้สรุปปัจจัยกลุ่มจิตลักษณะเดิมได้ดังนี้ 1) ความฉลาดทางอารมณ์ คือ การที่นักเรียนมีการรับรู้ความสามารถทางอารมณ์ ความสามารถควบคุมอารมณ์ ความต้องการของตนเอง การเห็นใจผู้อื่น มีความสามารถในการรู้จักตนเอง สามารถตัดสินใจแก้ปัญหา และแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นในระหว่างการทำงานเป็นทีม นักเรียนที่รับรู้เข้าใจจัดการกับอารมณ์ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ซึ่งเป็นแนวทางในการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมทีมในขณะที่ทำงานร่วมกัน นักเรียนมีความมุ่งมั่น ตั้งใจทำงานร่วมกันเป็นทีมให้เต็มที่โดยมีแรงผลักดันจากภายในตนเองและได้รับ

การจูงใจจากสิ่งเร้าภายนอกตัวที่ทำให้เกิด ความต้องการที่จะทำงานเป็นทีม อย่างเต็มกำลังความสามารถงานนั้นประสบความสำเร็จ 2) แรงจูงใจภายใน หมายถึง ความต้องการของนักเรียนที่จะแสดงพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม เป็นแรงผลักดันจากภายในของนักเรียน ที่แสดงให้เห็นถึงความสนใจที่จะทำงานเป็นทีม โดยมีปัจจัยภายนอก ได้แก่ความท้าทาย ความน่าสนใจและเพลิดเพลินในงานเป็นแรงผลักดัน ไม่ต้องอาศัยรางวัลภายนอกหรือกฎเกณฑ์ และแรงจูงใจภายนอกใน การทำงานเป็นทีม หมายถึง สิ่งเร้าจากภายนอกเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม ปัจจัยกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นจิตลักษณะอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งความเป็นพลวัต มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและ/หรือในเชิงคุณภาพได้มาก อันเป็นผลของสถานการณ์ปัจจุบันร่วมกับลักษณะของจิตเดิมของบุคคลและมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด จิตลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์นี้ เรียกว่า “จิตลักษณะตามสถานการณ์” (ดูจเดือน พันธุมนาวิน, 2550 : 85-117) จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า มีตัวแปร ที่เป็นปัจจัยกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์อยู่ 2 ตัวแปรคือ คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่นักเรียนว่าการทำงานเป็นทีมมีคุณค่ามีประโยชน์ หรือมีความรู้สึกชื่นชอบ ฟังพอใจในการทำงานเป็นทีม ตลอดจนมีความพร้อมที่จะทำงาน โดยแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบดังนี้ การรู้คิดเชิงประมาณค่า หมายถึง การที่นักเรียน เชื่อว่าการทำงานเป็นทีม นั้น เป็นสิ่งที่ดี มีประโยชน์หรือเป็นสิ่งที่มีโทษ ความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกพอใจ ไม่พอใจ ชอบ ไม่ชอบ ของนักเรียนต่อการทำงานเป็นทีม ความพร้อมกระทำหรือความตั้งใจที่จะกระทำ หมายถึง การที่นักเรียน มีความพร้อมสนับสนุน มุ่งมั่น และตั้งใจที่จะทำงานเป็นทีม หรือไม่พร้อมสนับสนุน ไม่ตั้งใจ และต่อต้านการทำงานเป็นทีมซึ่งพบในการศึกษาของ (วันทนา วัฒนธรรม, 2557 : 115-116) ; นิชาภัทร โพธิ์บาง (2550 : 123-125) และตัวแปรการรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานเป็นทีม ซึ่งหมายถึง นักเรียนมีความเชื่อมั่นว่าตนเองเป็นผู้มีความสามารถที่จะทำงานเป็นทีมได้ ทั้งในด้านความรับผิดชอบ ความสามารถในการแก้ไขปัญหา ความร่วมมือ และสัมพันธภาพในทีมที่พบในการศึกษา หัวและคณะ (Hsu, Chen, Chiu & Ju , 2007 : 708-710); ทาสาและคณะ (Tasa, Taggar & Seijts, 2007 : 17-19)

จากการศึกษาเอกสาร พบว่า ปัจจัยกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์อยู่ 2 ตัวแปรคือ คือ

1) เจตคติต่อพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม หมายถึง การที่นักเรียนว่าการทำงานเป็นทีมมีคุณค่ามีประโยชน์ หรือมีความรู้สึกชื่นชอบ ฟังพอใจในการทำงานเป็นทีม ตลอดจนมีความพร้อมที่จะทำงาน โดยแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1) การรู้คิดเชิงประมาณค่า หมายถึง การที่นักเรียน เชื่อว่าการทำงานเป็นทีม นั้น เป็นสิ่งที่ดี มีประโยชน์หรือเป็นสิ่งที่มีโทษ

1.2) ความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกพอใจ ไม่พอใจ ชอบ ไม่ชอบ ของนักเรียนต่อการทำงานเป็นทีม

1.3) ความพร้อมกระทำหรือความตั้งใจที่จะกระทำ หมายถึง การที่นักเรียน มีความพร้อม สนับสนุน มุ่งมั่น และตั้งใจที่จะทำงานเป็นทีม หรือไม่พร้อมสนับสนุน ไม่ตั้งใจ และต่อต้านการทำงานเป็นทีม

2) การรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานเป็นทีม ซึ่งหมายถึง นักเรียนมีความเชื่อมั่นว่าตนเองเป็นผู้มีความสามารถที่จะทำงานเป็นทีมได้ ทั้งในด้านความรับผิดชอบ ความสามารถในการแก้ไขปัญหา ความร่วมมือ และสัมพันธภาพในทีม

ปัจจัยกลุ่มลักษณะสาเหตุด้านสถานการณ์ หมายถึง ปัจจัยที่สิ่งที่อยู่รอบตัวบุคคล ไม่ว่าจะเป็น สิ่งมีชีวิต เช่น พ่อแม่ ครู เพื่อน หัวหน้า เป็นต้น หรือไม่มีชีวิต เช่น อากาศ อุณหภูมิ เป็นต้น ต่างมีอิทธิพลต่อการกระทำของบุคคล มักอยู่ในลักษณะที่บุคคลรับรู้เกี่ยวกับสิ่งที่อยู่รอบตัว ทัศนคติ และแสดงพฤติกรรมเพื่อปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่อยู่รอบตัวนั้น ในการทบทวนวรรณกรรมพบการศึกษาของ ปลื้มจิตร บุญพิง (2559 : 135-147) ; วันทนา วิฒนธรรม (2557 : 115-116) ที่ทำการศึกษาและพบว่า การสนับสนุนทางสังคมของครู หมายถึงการรับรู้ของนักเรียนว่าได้รับการช่วยเหลือสนับสนุน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้กับนักเรียน โดยมีสององค์ประกอบคือ การสนับสนุนทางอารมณ์ หมายถึง การที่นักเรียนรู้ว่าครูให้ความช่วยเหลือต่อนักเรียน โดยให้การยอมรับนับถือ ห่วงใย การกระตุ้นเตือน ต่อนักเรียนในการทำงานเป็นทีม และการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การที่นักเรียนรู้ว่านักเรียนได้รับความช่วยเหลือจากครูในด้านการให้คำแนะนำตักเตือน การให้คำปรึกษา และการให้ข่าวสารที่จำเป็นต่อการทำงานเป็นทีมของนักเรียน

จากการศึกษาเอกสาร พบว่า ปัจจัยกลุ่มลักษณะสาเหตุด้านสถานการณ์ หมายถึง ปัจจัยที่สิ่งที่อยู่รอบตัวบุคคล ไม่ว่าจะเป็นสิ่งมีชีวิต เช่น พ่อแม่ ครู เพื่อน หัวหน้า เป็นต้น หรือไม่มีชีวิต เช่น อากาศ อุณหภูมิ เป็นต้น ต่างมีอิทธิพลต่อการกระทำของบุคคล มักอยู่ในลักษณะที่บุคคลรับรู้เกี่ยวกับสิ่งที่อยู่รอบตัว ทัศนคติ และแสดงพฤติกรรมเพื่อปฏิสัมพันธ์กับสิ่งที่อยู่รอบตัวนั้น ประกอบไปด้วย 2 ตัวแปร คือ

1) การสนับสนุนทางสังคมของครู หมายถึงการรับรู้ของนักเรียนว่าได้รับการช่วยเหลือสนับสนุน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้กับนักเรียน โดยมีองค์ประกอบ 2 องค์ประกอบ คือ

1.1) การสนับสนุนทางอารมณ์ หมายถึง การที่นักเรียนรู้ว่าครูให้ความช่วยเหลือต่อนักเรียน โดยให้ การยอมรับนับถือ ห่วงใย การกระตุ้นเตือน ต่อนักเรียนในการทำงานเป็นทีม

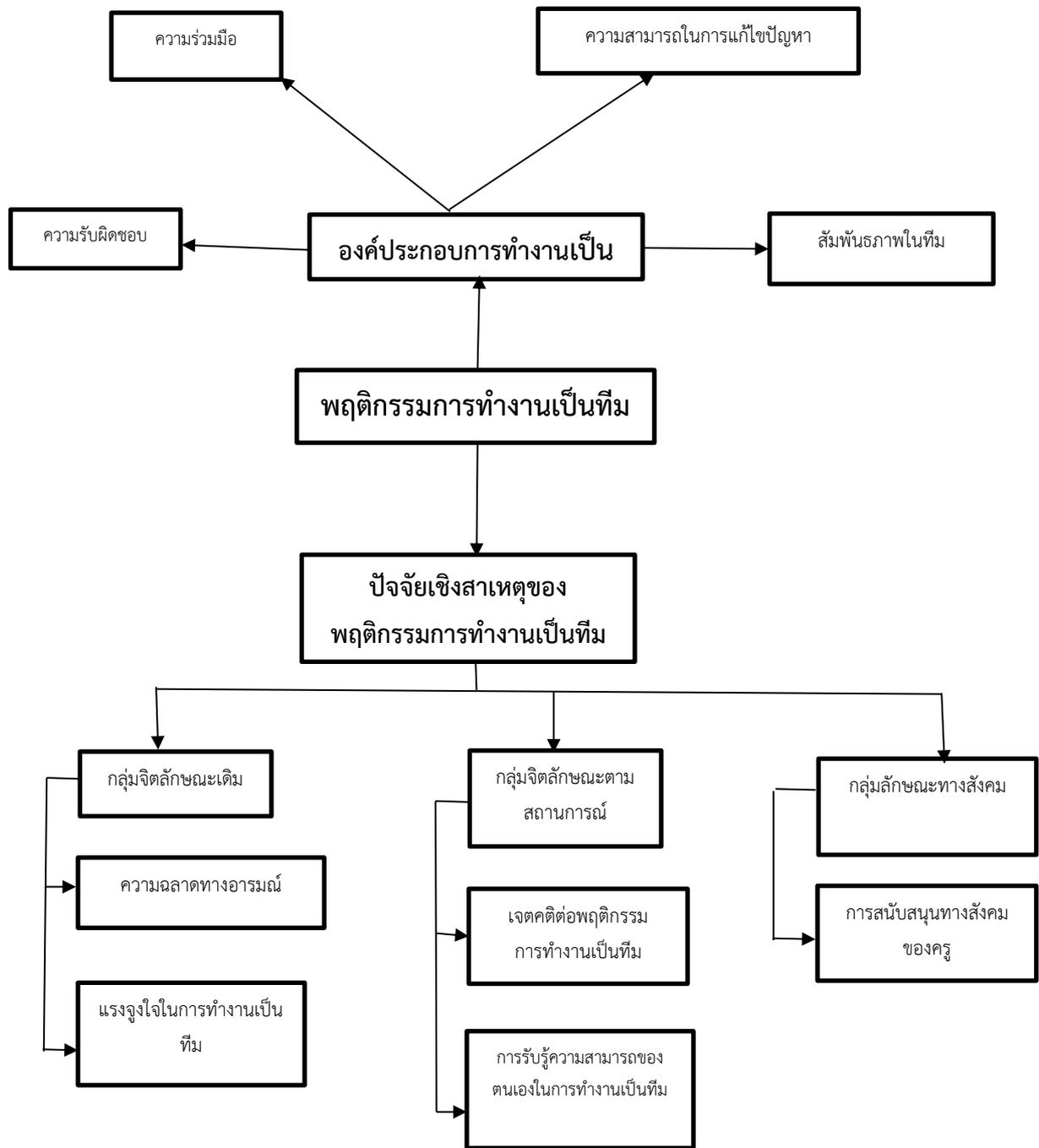
1.2) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การที่นักเรียนรู้ว่านักเรียนได้รับความช่วยเหลือจากครูในด้านการให้คำแนะนำตักเตือน การให้คำปรึกษา และการให้ข่าวสารที่จำเป็นต่อการทำงานเป็นทีมของนักเรียน

จากการนำเสนอปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนแสดงให้เห็นว่า พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนได้รับอิทธิพลมาจากสาเหตุปัจจัยทั้งสามกลุ่ม อย่างไรก็ตามการนำเสนอความรู้จากแนวคิด ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม องค์ประกอบ และปัจจัยเชิงสาเหตุของ พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมที่เสนอมาตั้งแต่ต้น นั้นจะเห็นได้ว่าการศึกษเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานเป็น

ทีมของนักเรียนยังมีช่องว่างความรู้ หรือยังมีแนวทางการศึกษาวิจัยได้อีกหลายประการ ซึ่งถ้าผู้ที่จะทำวิจัยในอนาคตได้ตระหนักถึงแนวทางในการศึกษาเหล่านี้จะทำให้สามารถทำงานวิจัย และเกิดความรู้ใหม่ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนต่อไป

สรุป

พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียน มีความสำคัญและจำเป็นอย่างมากในการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนได้มีทักษะในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 และเติบโตเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม โดยความหมายของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนหมายถึง การที่นักเรียนเข้ามาร่วมกันปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง มีวัตถุประสงค์เป้าหมายร่วมกัน โดยทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีการติดต่อสื่อสารกันในกลุ่ม มีการประสานงาน การทำงานเป็นทีม องค์ประกอบของพฤติกรรมพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียน สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 องค์ประกอบย่อยดังนี้ 1.ความรับผิดชอบ 2. ความสามารถในการแก้ไขปัญหา 3.ความร่วมมือ 4. สัมพันธภาพในทีม ส่วนปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม นั้น สามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มปัจจัยใหญ่ๆ คือ ประกอบด้วย 1) กลุ่มจิตลักษณะเดิม ได้พบพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ และพบว่า แรงจูงใจในการทำงานเป็นทีม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม 2) กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ พบว่ามีตัวแปรที่เป็นปัจจัยอยู่ 2 ปัจจัยคือ เจตคติต่อพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม และ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานเป็นทีม มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม 3) กลุ่มลักษณะทางสังคม พบว่า ตัวแปรปัจจัยการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครูมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียน พบว่า การศึกษาในประเด็นดังกล่าวยังมีข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยหลายประการ เช่น ประเด็นด้านความหมาย ด้านองค์ประกอบของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียน และด้านปัจจัยเชิงสาเหตุ ทำให้มีข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปอีกหลายประเด็น โดยเฉพาะการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียน จะเกิดให้เกิดผลประโยชน์หลายประการ เช่น ทำให้เกิดความเข้าใจและองค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม นอกจากนี้การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียน ยังสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการโดยเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน ทั้งในระดับ ครอบครัว โรงเรียน ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐอื่นๆ จะว่าจะสามารถพัฒนาส่งเสริมพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนต่อไปอย่างไรจึงจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป ซึ่งสรุปได้ดังแผนภาพต่อไปนี้



แผนภาพที่ 2 สรุปความรู้พฤติกรรมการทำงานเป็นทีม

ข้อเสนอแนะในการไปทำวิจัยพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียน

พฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนเป็นพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ ที่มีความจำเป็นอย่างมากในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามนักพฤติกรรมศาสตร์ก็ต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียน ให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อจะได้นำความรู้ไปส่งเสริมพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียน อย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดความหมายของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของนักเรียนเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในการทำงานวิจัยเป็นอย่างมาก เพราะการกำหนดนิยามที่แตกต่างกันย่อมส่งผลต่อผลการศึกษาวิจัย การกำหนดคำนิยามที่ต้อย่อมทำให้ผลการวิจัยในครั้งนั้นมีความน่าเชื่อถือ โดยผู้วิจัยควรพิจารณาบริบทของการวิจัยในครั้งนั้น ๆ ก่อนกำหนดนิยามที่เหมาะสมกับการวิจัยของตนมากกว่ามุ่งที่จะอ้างอิงจากงานวิจัยที่มีอยู่เดิม ซึ่งวิธีการกำหนด คำนิยามวิจัยที่เหมาะสมก็มีวิธีการที่หลากหลายและนับเป็นว่าเป็นสิ่งที่นักวิจัยต้องมีความตระหนัก

องค์ประกอบของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม เป็นประเด็นหนึ่งที่มีความน่าสนใจในการทำการศึกษาวิจัย เพราะมีนักวิจัยกำหนดองค์ประกอบของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมไว้ค่อนข้างหลากหลาย และมีความแตกต่างกันโดยมักจะกำหนดองค์ประกอบให้สัมพันธ์กับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา ซึ่งพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม เป็นการวัดได้ทั้งที่พฤติกรรมของในระดับบุคคล และระดับทีม ทำให้ในการวัดพฤติกรรมในแต่ละระดับใช้สำหรับวัดพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมแตกต่างกัน ดังนั้นในทางการปฏิบัติจริงนั้นพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม ดังนั้นในการวิจัยในอนาคตนักวิจัยควรนำประเด็นนี้มารวมพิจารณาในขั้นตอนการออกแบบการวิจัยด้วย เพราะอาจจะทำให้ได้ผลการวิจัยที่แตกต่างจากผลการวิจัยที่มีอยู่เดิม และจะสามารถปิดช่องว่างความรู้ในด้านดังกล่าวได้ ในส่วนของปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม โดยการศึกษาส่วนใหญ่ที่ผ่านมาได้มีการศึกษาสาเหตุของตัวแปรเชิงสาเหตุที่ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมเท่านั้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป นักวิจัยจึงควรศึกษานำสาเหตุโดยอ้อมที่ส่งผลกับตัวแปรพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม มาพิจารณาในขั้นตอนการออกแบบการวิจัยด้วย อาจจะทำให้ได้ผลการวิจัยที่แตกต่างจากผลการวิจัยที่มีอยู่เดิมได้

เอกสารอ้างอิง

- ทิตินา แชมมณี. (2548). *ศาสตร์การสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตินา แชมมณี. (2551). *รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระเดช รวิมงคล. (2555). *การทำงานเป็นทีม*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ดุจเดือน พันธุนาวิน. (2550). รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) และแนวทางการตั้งสมมติฐานในการวิจัยสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ในประเทศไทย. *วารสารพัฒนาลักษณ์*. 9 (1), 85 - 117

- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และคณะ. (2558). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิชาภัทร โพธิ์บาง. (2550). *ลักษณะจิตใจและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานราชการอย่างมีจริยธรรมของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี*. ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปวีณา คำพุกกะ. (2553). *โมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลของทีมของชมรมนิสิตนักศึกษาที่มีความฉลาดทางอารมณ์ของกลุ่มเป็นตัวแปรส่งผ่าน: การวิจัยเชิงศึกษาเปรียบเทียบ*. ปรินญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการวิจัยการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปลื้มจิตร บุญพิง. (2559). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมของพนักงานสายปฏิบัติการ วิชาชีพ และบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี*. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 35 (6), 135-147.
- ปัญญาพล ภัทรนาวิก. (2546). *การพัฒนาแบบทดสอบวัดคุณลักษณะการทำงานเป็นทีมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาบัณฑิตศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วรารภรณ์ ตระกูลสถิตย์. (2549). *การทำงานเป็นทีม*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วันทนา วัฒนธรรม. (2557). *ปัจจัยทางจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพของพนักงานเครือข่ายเดอะมอลล์กรุ๊ป*. ปรินญาณิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุนันทา เลานันทน์. (2544). *การสร้างทีมงาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ดี. ดี. บุ๊คส์ไตร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *แผนการศึกษาชาติ พ.ศ.2560 – 2574*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- Hsu, M.-H., Chen, I. Y.-L., Chiu, C.-M., & Ju, T. L. (2007). Exploring the antecedents of team performance in collaborative learning of computer software. *Computers & Education*, 48 (4), 700-718.
- Luca, J., and Tarricone, P. (2001). *Does Emotional Intelligence Affect Successful Teamwork?. Meeting at the Crossroads*. Australia: ASCILITE.
- Tasa, K., Taggar, S., & Seijts, G. H. (2007). The development of collective efficacy in teams: a multilevel and longitudinal perspective. *Journal of applied psychology*, 92 (1), 7-27.
- Ted, B, Jamie, E and Brett, W. (2017). Emotional intelligence and personality traits as predictors of undergraduate occupational therapy students' teamwork skills: A cross-sectional study British. *Journal of Occupational Therapy*, (7). 432-439.